

Beavdegirji Sámi girkoráđđi (SGR)

04. – 05.09.2007

Raavrhvijnke

Čoahkkimis ledje:

Tore Johnsen, jodiheadđi
Mareno Mikkelsen
Ingrid Johansen
Jonhild Joma
Tor Berger Jørgensen
Ingrid Jåma

Eai boahtán:

Inga Marie Nordstrand
Niillas Henry Nystad, várrelahttu
Maj Lis Kant, várrelahttu

Čállingoddi:

Rávdná Turi Henriksen
Asta Johnsen
Inger Anna Gaup Gustad
Line M. Skum
Gerd Karin Røsæg

Ingrid Jåma álggahii čoahkkima rohkobottuin. Mareno Mikkelsen muitalii mii lea dáhpáhuvvan Divttasvuonas manŋŋil SGR` galledeami ovddit ráđđečoahkkima oktavuodas. Nuppi beaivvi doalai Jonhild Joma iditrohkobottu.

REFERÁHTTA GIRKOGÁFES MADDIL EAHKETIPMILBÁLVALUSA

Eahketipmilbálvalus Raavrhvijnke girkus dii. 19:30, liturga: Bierna Bientie. Raavrhvijnke sámi kultursearvi, Luvlie Nåamesjen Dajve, lágidii girkogáfe. Girkogáfe oktavuodas válddii lullisámi báhppa Bierna Bientie ovdan juoigama ipmilbálvalusas. Dat lea fáddá man birra lea váttis hupmat go dat čuoheá nu čiekŋalit olbmui. Lea čiekŋalis dovdu go eahkedismállásiid álggaha luđiin. Bientie divvui jearaldaga: Sáhttitgo mii nu dahkat? Lea vejolaš buohtastahttit váibmoláđis samarítánalaččain mii muitala olbmo birra mii gulai dakkár álbmogii maid juvdalaččat eai doallan buorin álbmogin ja sámi historjjá mas sámi kultuvra ii adnojuvvon maninge árvvus. Dat lea vuodđun bargat sámi fáttáiguin ipmilbálvalusas, dajai Bientie. Son giittii Anne Grethe Leine Bientie ođđa sálbmabarggu ovddas sámegeillii "Jupmelen gieles, voestes biejjien govloe" (Skaperens stemme høres en morgen). Dat lávlojuvvui dárogillii vuosttaš gearde dán eahketipmilbálvalusas. SGR jodiheadđi giittii Bierna Bientie manŋga jagáš barggu ovddas.

Áššelistu:

- Ášši SGR 27/2007: Čoahkkingirjijt
- Ášši SGR 28/2007: Referáhhtaáššit
- Ášši SGR 29/2007: Diehtoáššit
- Ášši SGR 30/2007: Kantuvrabáiki SGR` čállingoddái
- Ášši SGR 31/2007: Sámi girkoabeivvit 2009
- Ášši SGR 32/2007: Bargjoavkku nammadeapmi – sámi girkoallin plána
- Ášši SGR 33/2007: Komitéen for internasjonale spørsmål (KISP) – sápmelaš áirasiid nammadeapmi 2008 - 2011
- Ášši SGR 34/2007: Homofiila guimmežiid virgáibidjan ja vihaheapmi Norgga girkus. Oahppnemda cealkámuš 2006 (GČ-ášši)
- Ášši SGR 35/2007: Vuodđoláhkiivuodđudeapmi, girkoláhka ja Norgga girku girkoortnet – (GČ-ášši)
- Ášši SGR 36/2007: Áitojuvvon eallin – oskku vástáduš.
Girku duođaštus dálkkádatrivdademiid hárrái ja girku barggut birrasa, golahusa ja vuoigatlašvuoda ektui – (GČ-ášši)
- Ášši SGR 37/2007: Bisanominašuvnna ortnega dárkkisteapmi – Sámi girkoráđi mearkkašumit
- Ášši SGR 38/2007: NAČ 2007:6 – Ulbmilat boahpteáigái – mearkkašumit gulaskuddancealkámuššii
- Ášši SGR 39/2007: Muđuid: Gulaskuddancealkámuš Divttasvuona suohkana Sámi giellaplánii

SGR 27/07 Čoahkkingirjijt

1. Čoahkkingirji Sámi girkoráđi čoahkkimis 08.-09.05.2007, Gásluokta
2. Čoahkkingirji Sámi girkoráđi telefunčoahkkimis 04.06.2007

Mearráduš:

Sámi girkoráđi dohkkeha čoahkkingirjiid.

SGR 28/07 Referáhhtaáššit

- 1) Čoahkkingirji Girkoráđi čoahkkimis 07. - 08.06.2007, Girku viessu
- 2) Čoahkkingirji Girkuiddgaskasaš ráđi čoahkkimis 20. - 22.05.2007, Genève
- 3) Čoahkkingirji Nuoraid girkočoahkkimis 23. - 27.06.2007, Ulsteinvik

- 4) Čoahkkingirji (davvisámegillii) Sámi girkoeallin resursajoavkku čoahkkimis 16. - 18.03.2007, Troanddin - (dárogiel čoahkkingirji meannuduvvon 08. - 09.05.2007, Gásluokta)
- 5) Suohkanoasseplána – Sámi giellaplána, 15.05.07, gulaskuddamii Divttasvuona suohkanis ja vástáduš Lulli-Hålogalánda bismagotterádis 11.06.07
- 6) Lullisámi girkoeallin lávdegoddi: Referáhttas čoahkkimis 16.03.2007
- 7) Davvisámi liturgiijalávdegoddi; Referáhtta čoahkkimis 31.05 - 01.06.2007, Oslo
- 8) Referáhtta sámebáhppačoahkkimis 13. - 14.06.2007, Romsa

Mearráduš:

Sámi girkoráđđi váldá referáhttaáššiid diehtun čuovvovaš mearkašumiiguin:

Referáhttaášši 3: Čoahkkingirji Nuoraid girkočoahkkimis 23. - 27.06.2007, Ulsteinvik

- a) SGR lea ilus go NGČ oaidná dárbbu sierra sámi nuoraidkonsuleanta virgái.

Referáhttaášši 5: Suohkanoasseplána – Sámi giellaplána 15.05.07 gulaskuddamii Divttasvuona suohkanis

- a) Ášši ovddiduvvo muđuid-áššin. SGR/BL addá gulaskuddancealkámuša golggománus.
Kommeanta Lulli-Hålogalánda mearkašupmái áššis: Ođđa báhppa lea Sámelága giellanjuolggadusaid mielde geatnegahtton oahppat julevsámegiela

Referáhttaášši 8: Referáhtta sámebáhppačoahkkimis 13. - 14.06.2007, Romsa

- a) Lea miellagiddevaš oaidnit sámebáhppačoahkkima rolla viidát vuolggasajis go Davvi-Hålogalánda bismagottis. Dat berre váldot mielde Sámi girkoeallin-plánabarggu oktavuodas.

SGR 29/07 Diehtoáššit

- 1) Reive 07.05.07 ja 24.05.07 SGR:s Lulli-Hålogalánda bismagotteráđđái čoahkkima birra gaskal Lulli-Hålogalánda bismagotteráđi ja SGR.
- 2) Reive 30.05.07 GR:/SGR:s muhtin searvegottiide sámi sálmmaid birra ođđa sálbmagirjjiide Norgga girkus ja vástádušreive Ibestad searvegottis, Davvi-Hålogalánda bismmas, Porsáŋggu searvegottis ja Gáivuona kulturskuvllas.
- 3) Referáhtta Barentsguovllu kristtalaš girkuid ovttasbargoráđi ráđdečoahkkimis Arkhangelskas 22. - 24.05.07.
- 4) Máilmmi Birasbeaivi 2007 Romssas 03. - 04.06.07 ja bovdehus ipmilbálvalussii Salášvákki girkus.
- 5) Girkolaš oahpahušguovddáš Davvin (GOD): Reive 11.06.07 ovddasteami birra Girkočoahkkimis 2007.
- 6) Bovdehus, 19.08.07 Kárášjoga boares girku 200-jagi ávvudeapmái jubileum.

- 7) Bovdehus 05.06.07 SGR:s ja GOD:as 2007 árvokonferánsii Romssas 18. – 20.09.07.
- 8) Raporta 12.07.07 Skániid báhppasuohkanis ”Adveanttas loahppáziidda” gástaoahpahasprošeavtta birra”.
- 9) Kopiiija Riikkaantikváras Romssa Universitehtii: Sierralobiohcan Kulturमितolágas 13.06.07 dutkanroggamiidda Gollesullo girkogárddis Deanu gielddas – lobiaddin.
- 10) Raporta ja rehketdoallu 18.06.07 Áarjelhsaemien Teateres ”Eatnemen Vuelieh/Jordens sanger” proševttas.
- 11) Reive 16.07.07 Bargo- ja searvvadahttindepartemeanttas cealkámušat afghanalaš asyloahcciid ja dearvvašvuodabargiid háhkamiid birra geafes riikkain gos hiv/aids dávda lea leavvan.
- 12) Reive 31.07.07 GKD:s GRii, reive 05.06.07 GR:s GKD:ii ja reive 23.05.07 Hamara bismagotterádis GRii ja GKD:ii GGR` ja SGR` jodiheddjiid friddajoastima birra.
- 13) E-poasta reivvestallan gaskal Line Skum ja Hans Alfred Trein, Comin Tupinikim/ Guarani Aracruz Cellulose birra.
- 14) E-poasta 19.06.07 Deenabandhu Manchalas, Girkuid Máilmmirádis (GM) ja áššečielggadeapmi GGR:s sámi ovddasteaddji birra GM` bargojovkui áigodagas 2007 - 2011.
- 15) Aviisačállosat
- 16) Dieđut SGR` bargiid birra

Mearrádus:

Sámi girkoráddi váldá diehtoáššiid diehtun čuovvovaš mearkkašumiiguin:

Diehtoášši 2: Sámi sálmmat ođđa sálbmagirjjiin

- a) Lea váillahtti go reive sámi sálmmaid birra ii sáddejuvvo golbma davimus Bismagotterádiide / bismaide, go sis lea sierra ovddasvástáduš vuhtiiváldit sámegeallid.
- b) Lea dárbu čielggadit makkár searvegottiide/bismagotterádiide dakkár gulaskuddamat galget sáddejuvvot. Raavrhvijnke ii lean omd. dán listtus.
- c) Ođđa sálbmagirjebargguid oktavuodas bivdojuvvo Girkoráddi ráhkadit fásta ráddái vuogi oážžut sálbmaevttohusaid maiddái davvi-, lulli- ja julevsámegeallii.

Diehtoášši 5: Girkolaš oahpahasguovddáš Davvin (GOD) – ovddasteapmi 2007 Girkočoahkkimis

- a) SGR oaidná reivvestallama mii lea leamaš gaskal Girkoráđi ja GOD. SGR atná buorrin jus GOD, ráđđálagaid oskkoldatdieđalaš instituhtain, Romssa Universitehta, sáhtta ovddidit formálalaš ohcamuša vai davvinorgga teologalaš biras bohtá oidnosii Girkočoahkkimis.

Diehtoášši 12: GGR ja SGR jodiheiddjiid friddjaoastin

- a) SGR lea ilus go GGR ja SGR jodiheiddjiid barggus friddjaoastin dál ovddiduvvo. Jodiheaddjebargu váldá olu áiggi. Friddjaoastin berrešii šaddat fásta ortnegin beroškeahhtá das makkár fásta bargguin jodiheaddjit leat (girkus dahje eará sajiin).

Diehtoášši 13: Aracruz ášši:

- a) SGR lea duhtavaš go Tupinikim ja Guarani leat ožžon dohkkehuvvot iežaset eanavuogatvuodaid Brasilas. SGR lea maid ilus go Norgga girku lea bargan áššiin norgga eiseváldiid ektui ja dán ášši berre čuovvolit viidáseappot.

Diehtoášši 16: Njálmmálaš diedut doaibmi válđočállis:

Doaibmi válđočállis mitalii bargoveaga ja 2007 čavčča bargguid birra. Ja ahte unnán bargiid dihte ferte muhtin bargguid duvdit jahkái 2008.

- a) SGR doarju čállingotti dárbbu duvdit muhtin bargguid jaheplánas jahkái 2008 unnán bargiid dihte, earret eará go 2007 čavčča ii leat oahpahuskonsuleanta-virggis bargi.
- b) SGR hálida doalahit álgoálbmotbarggu áimmahuššama čállingottis. SGR bivdá GGR:in šiehtadallat ruhtadeami vai dan barggu lea vejolaš vuhtiiváldit.
- c) SGR hálida fas deattuhit dárbbu ásahit sámi nuoraidkonsuleantavirggi, nugo ovdanbohtá NGČ áššis 10/07.

SGR 30/07 Kantuvrabáiki SGR` čállingoddái

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđdi hálida čielggadit vejolaš kanturbáikkiid Sámi girkoráđi čállingoddái. SGR lea dán ášši ovddeš ságastallamiin lokten mánga beali mat leat dehálaččat čállingotti báikki árvoštallamis.

Dat leat:

- Sámi fágalaš ja girkolaš biras mii sáhtta doarjut sámi girkoeallima áimmahuššama ja ođasmahttima.
- Buorit johtolatkommunikašuvdna vejolašvuodát go galgá doalahit oktavuodaid guovddášgirkolaš ráđiiguin, ja daiguin golbma sámi giellaguovlluiguin maid ektui ráđdi bargá.
- Kártet makkár mearkkašumit dálá kanturbáikkis duodaid leat, ja árvoštallat galgá go, ja guđeládje sáhtášii dehálaš mannolagaid guovddáš doaimmain ja oassálastimiin vuhtiiváldit jus kantuvra sirdojuvvo.
- Gávdnat eanemus čohkkejeaddji čovdosa.
- Mii lea Sámi girkoráđi rolla ja makkár vuoruheamit lea das ráđi válđdi ektui?

Sámi girkoráđđi lea struktuvrralaččat vuodđuduvvon Norgga girku vuogádahkii (§ 1.2 lađas) ja ideologalaččat geatnegahttojuvvon doalahit dán girku oskku ja árvvuid. Seammás lea ráđđi vuodđoduvvon sámi álbmogii, ja válljejuvvon ovddastit sápmelaččaid Norgga girkus. Dan dilis ferte Sámi girkoráđđi hábmet iežas rolla sámi-girkolaš jođihangodddin Norgga girkus.

SGR` čállingotti kanturášši sáddejuvvo gulaskuddamii. Ulbmil gulaskuddamiin lea oažžut mearkkašumiid Sámi girkoráđi čállingotti kanturbáikki mearrideapmái. Boahhteáiggi kanturbáikki evttohus galgá sisttisdoallat árvvoštallama Sámi girkoráđi rollas guovddášgirkolaš ásahehpet, ráđi bargus sámi girkoeallima láidesteaddjin ja ráđi ovddasvástádusas golmma sámi giellajoavkkuid ektui. Gulaskuddanreivves bivdit maid vástádit makkár kanturlatnjavejolašvuodaid evttohuvvon báikkis sáhttet fállat čállingodddái.

Gulaskuddanásahusat bivdojuvvojit buktit iežas etneáššiid ovdal guovvamánu 1. beaivvi 2008.

Mearráduš:

1. Sámi girkoráđđi sádde Sámi girkoráđi kanturbáikki ášši gulaskuddamii áigejuvvo dilis gulaskuddanásahusaide. Ráđđi addá jođiheaddjái vátne ráđđalagaid čállingottiin hábmet gulaskuddanreivve gulaskuddanásahusaide. Ráđi mearkkašumiid ášši meannudeamis vátne mielde gulaskuddanreivvi.
2. Gulaskuddanáigemeardi biddjojuvvo ođđajagimánu 20. beaivái 2008.
3. Sámi girkoráđi mielas galgá čuoovvovaš beliide bidjat sierra deattu go árvvoštallá boahhteáiggi vuohkkaseamos kanturbáikki Sámi girkoráđi čállingodddái:
 - a) Lagasvuotta sámi fágalaš ja girkolaš birraiidna mat sáhttet doarjut ráđi barggu áimmahuššat ja ođasmahttit sámi girkoeallima, lea dehálaš.
 - b) Buorit johtolatkommunikašuvnnat vai sáhttet doalahit oktavuodaid guovddášgirkolaš ráđiiguin, ja golbma sámi giellaguovlluin maid ektui ráđđi bargá.
 - c) Kártet makkár mearkkašumiid dálá kanturbáikkis duodaid leat, ja árvvoštallat galgá go, ja guđeláđje sáhtášii vuhtiváldit dehálaš mannolagaid guovddáš doaimmain ja oassálastimiin jus kantuvra sirdojuvvo.
 - d) Lea dehálaš gávdnat eanemus čohkkejeaddji čovdosa, erenoamážit buot sámi girkoeallima golbma giellajoavkkuid áimmahuššama ektui.
 - e) Kanturbáikki vátne ferte geahččat mii Sámi girkoráđi rolla lea ja makkár vuoruheamiid das leat ráđi vátne ektui.
4. Vuodđun ráđi gaskaboddosaš ságastallamis boahhteáiggi kanturbáikki birra leat leamaš dát namuhuvvon bealit, ja dat kanturbáikevejolašvuodaid mat leat ovddiduvvon. Ráđđi ii leat ovttaoavilis árvvoštallamiin, muhto dán ráđjái orro okta báiki dattege čielgame eanemus čohkkejeaddji vejolašvuotan dálá kanturbáikki ektui Oslos, namalassii Romsa. Dasa leat čuoovvovaš ákkastallamat (nummarastin čujuha čuoogáide dás bajábealde):
 - a) Romsa lea dál deháleamos sámi universitehtagávpot mas leat fágabirrasasat mángga suorggis, namalassii sámegealla (davvi), kultuvra ja historjá, álgoálbmotoahppu, teologii ja praktihkalaš-girkolaš oahpahus. Gávpogii čohkkekanit ollu sámi studeanttat, eanas oassi davvisámi birraiin, muhto maidddái julevsámi ja lullisámi guovlluin. Gávpogis leat dássedit stuorát konferánsasat mat

gusket sámi áššiide. Romssa gávppoga rolla dáin surggiin lassána vuordimis boahhteáiggis.

- b) Gávppoga guovddázis ádjána 5-10 minuvtta vuodjit girdiseivvohakkii, ja das mannet girdit dásedit eará sajiide Davvi-Norggas, Troanddimii, Osloi ja Lulejui. Romssas olaha álkit vuodjit biillain viidát davvisámis, ja julevsámi guovddášguvlui. Johtolatkommunikašuvdna lullisámi guvlui ii leat nu buorre, muhto eai datte heajubut go Oslos ge.
- c) Okta eaktu doaibmat dohkálaš guovddášgirkolaš ráđdin maiddái boahhteáiggis lea doalahit lagas oktavuodaid guovddášgirkolaš ráđiguin Oslos. Osloi mannet njuolggogirdit dásedit, ja johtináigi Romssa gávpotguovddázis Oslo gávpotguovddázii lea sullii 3 diimmu.
- d) Romsa lea mánggaládje gaskaneassoahpamuš. Dat ii dáidde vuosttaš välljejummi Sis-Finnmárkku birraiin go geahččá davvisámi vuolggasajis ja deattuha nanu sámi giellabirraiid, ja go vuhtiiváldá guovddáš sámi ásahusaid maid váldokantuvrrat leat Kárašjogas dahje Guovdageainnus. Romsa lea maid varra julevsámiid ja lullisámiid bealis áidna dohkálaš kanturbáiki davvisámi guovllus. Jáhkkinis välljejit oallugat mearrasámi birraiin nai Romssa.
- e) Sámi girkorádis hálddaša duppál válddi Norgga girkus, ja dat lea gaskal eanetlogu ja unnitlogu. Ráđdi áigu doalahit Sámi girkorádi rolla guovddášgirkolaš ásahussan mas lea lagasvuohta guovddášgirkolaš vuogádaga áigges áiggi mannelagaide. Mángasat rádis dovddahit maid lunddolažžan nannet lagasvuođa sámi girkoeallimii ja sámi servodahkii boahhteáiggis, vai šaddá vejolaš váldit aktiivvalaččabut rolla sámi girkoeallima ovddideamis.

Jus kantuvra sirdojuvvo Romsii, de lea hástalussan fuolahit julevsámi ja lullisámi girkoeallima vuhtiiváldit davvisámi ektui. Guđeládje lulli- ja julevsámi girkoeallima sáhtta dohkálaččat vuhtiiváldit, gáibida vuđolaš jurddašeami. Ráđi ollislaš ovddasvástáduš lulli-, julev- ja davvisámi girkoeallimis, ferte čielgasit doalahuvvot maiddái jus kantuvra sirdojuvvo, ja ahte ráđi vuoruheamit leat ain dat mat galget stivret ráđi barguid, beroškeahtta čállingotti kanturbáikkis.

- 5.a) Gulaskuddanáhusat bivdojuvvojit árvvoštallat galgá go Romsa leat Sámi girkorádi čállingotti kanturbáiki boahhteáiggis. Árvvoštallan galgá dahkkot dan ollislaš árvvoštallamis mii ovdanbohta bajábeale namuhuvvon čuoggáin.
- 5.b) Gulaskuddanáhusat sáhttet ovddidit eará kanturbáikevttohusa čuovvovaš vejolašvuođaid gaskkas: Oslo, Troanddin, Bådåddjå, Romsa, Kárašjohka. Gulaskuddanáhusat bivdojuvvojit, ollislaš árvvoštallama vuodul (ghč. bajábeale čuoggáid) čilget manne dat vejolašvuohta lea nannoset evttahas.
- 6. Sámi girkoráđdi meannuda loahpalaččat kanturbáikki ášši geassemánu čoahkkimis 2008. Dan meannudeapmái galgá ráhkaduvvot bajilgovva olggosgoluin.
- 7. Listu gulaskuddanáhusain kvalitehtasihkarastojuvvo ráđi miellahtuin.

Čoahkkáigeassu

Sámi girkobeavvit dollojedje vuosttaš gearddi 2004 Johkamohkis. Girkobeivviid jodiheapmi ja čadaheapmi lei vuolgán sámigirkolaš vuodus ja lei ovttasbargu sápmelaččaid gaska riikkarájiid rastá.

Sámi girkoráđđi Norggas ja Sámi girkoráđđi Ruota girkus lei váldoovddasvástádus ruhtadit, jodihit ja čadahit demokrátalaš mannolaga.

Suoma Sámediggi lea áššis ST 15 § EARÁ OVDANBOAHTTI ÁŠŠIT, mearridan lágdit sámi girkobeivviid 12.-14.6.2009 Anáris. Uleåborga bisma lea ožžon váldoovddasvástádusa lágdit sámi ekumenalaš girkobeivviid. Bisma bivdojuvvo välljet davviriikkalaš lávdegotti ráhkkanit girkobeivviid lágdit, ja Sámediggi Suomas galgá nammadit jodiheaddji lágideaddjilávdegoddái. Sámi girkoráđđi oaivvilda ahte Sámediggi lea dáinna duvdán eret ovddasvástádusa viidásetovddideamis sámi girkoeallima sámi eavttuid vuodul.

Sámi girkoráđđi ii leat duhtavaš Suoma Sámedikki meannudanvugiin dán áššis. Sámi girkoráđđi hálida dattege searvat lágideapmiá jagis 2009.

Ráđđi bivdá čoahkkima Ruota girku Sámi girkoráđi jodiheddjiin ságastallat vuodđojurdda hástalusaid ráhkkanemis ja ruhtadeamis sámi girkobeivviid 2009 oassálastimis.

Sámi girkoráđđi bivdá Suoma Sámedikki vuodđudit sámi girkobeivviid jodiheami, plánema ja ráhkkanemi Suoma Sámediggái, Ruota girku Sámi girkoráđđái ja Sámi girkoráđđái Norgga girkus.

Sámi girkoráđđi áigu váldit oktavuoda Ruota girku Sámi girkoráđiin ja Suoma Sámedikki girkolaš ovddasteddjiin ráhkadit vuodđojurddadokumentta sámi girkobeivviid lágideamiide boahhteáiggis.

Sámi girkoráđđi bidjá ruđaid bargat sámi girkobeivviid lágideamiin jagis 2009.

Mearráduš:

1. Sámi girkoráđđi ii leat duhtavaš Suoma Sámedikki meannudanvugiin dán áššis, danne go dát čájeha dikki bargguid váilevaš vuoruheami girkolaš áššiin. Sámi girkoráđđi dohkkeha dattege Oulu bismmagotti girkobeivviid ordnejeaddjin ja doaluid mieldeáigideaddjin jagis 2009.
2. Ráđđi bivdá iežaset jodiheaddji doallat čoahkkima Ruota girku Sámi girkoráđi jodiheddjiin ja ságastallat prinsihpalaš hástalusaid mat gusket sámi girkobeivviid 2009 oassálastima ráhkkanepmái ja ruhtadeapmái.
3. Sámi girkoráđđi bivdá Suoma Sámedikki vuodđudit sámi girkobeivviid jodiheami, plánema ja ráhkkanemi Suoma Sámediggái, Ruota girku Sámi girkoráđđái ja Sámi girkoráđđái Norgga girkus.
4. Sámi girkoráđđi bivdá oktasaš čoahkkima Ruota girku Sámi girkoráđiin ja girkolaš ovddasteddjiin Suoma Sámedikkis ráhkadit prinsihppadokumentta sámi girkobeivviide boahhteáiggis.
5. Sámi girkoráđđi bidjá 100.000 kr 2008:s sámi girkobeivviid ráhkkanepmái jagis 2009.

SGR 32/07 Bargojoavkku nammadeapmi – sámi girkoallin plána

Čoahkkáigeassu

Girkočoahkkin mearridii 07/06 áššis bidjat Sámi girkoráđi ráhkadit sámi girkoallinplána ráđđálaga golbma davimus bismagotteráđiiguin ja Osloin. Buot plánabarggut gusket sámi girkoallimii. Sámi oskooahpahussii galgá ráhkaduvvot sierra oasseplána. Sámi biibbaljorgalanbargu guoská maid plánii.

Plána galgá speadjalastit ollislašjurddašeami mearriduvvon váldomihtuid ja guovddášárvvuid vuodul. Plána galgá doaibmat doarjjan sámi girkoallinbargguin searvegottiin ja sámi girkoallinbargguin minddár.

Sámi girkoráđdi nammada bargojoavkku. Bargojoavku galgá ovttasráđiid guoskevaš bismagotteráđiid nammaduvvon gulahallanolbmuiguin ráhkadit ollislaš plána sámi girkoallimii.

Mearrádus:

1. Sámi girkoráđdi nammada golmma-olbmo bargojoavkku. Bargojoavku galgá ráđđálaga bismagotteráđiid nammaduvvon gulahallanolbmuiguin ráhkadit ollislaš plánaevttohusa sámi girkoallimii. Bargojoavku sádde iežaset evttohusa SGR:ii ovdal miessemánu 15. beaivvi 2008.

2. Bargojoavkku miellahtun välljejuvvojit:

Tore Johnsen, Davvi-Hålogalánda, välljejuvvo jodiheaddjin
Bertil Jønsson, välljejuvvo miellahtun
Brita Bye, Lulli-Hålogalánda, välljejuvvo miellahtun

Várrelahtun Davvi-Hålogalánda ja Nidaros nammaduvvojit daid seamma bismagotteráđiid diakonijaráddeaddit, ja Lulli-Hålogalánda bismagottis nammaduvvo oahpahusráddeaddi várrelahtun seamma bismagottis.

a) Sámi girkoráđdi doaimmaha čállinbargguid.

b) Plánabarggu olggosgoluid rámma lea oktiibuot kr 80 000,-.
Jagis 2007 biddjojuvvo kr 10 000,- plánabargui.

SGR 33/07 Komitéen for internasjonale spørsmål (KISP) – sápmelaš áirasiid nammadeapmi 2008 - 2011

Čoahkkáigeassu

Sámi girkoráđdi galgá nammadit sámi miellahtu komiteai; Komitéen for internasjonale spørsmål (KISP) 2008 – 2011 áigodahkii.

Miellahtu čoahkkin- ja mátkegolut máksojuvvojit Girkoráđi bušehtas mearriduvvon máksomeriid mielde.

Čuovvovaš olbmot leat jerrojuvvon ja miehtan vuolgit juogo fásta miellahtun dahje várrelahtun:

- Ánte Bals, 34 jagi, Guovdageaidnu
- Inga Marja Steinfjell, Guovdageaidnu
- Inga-Lill Sundset, 33 jagi, Bådådđjá

Dušše várrelahtun:

- Ragnhild Dalheim, 24 jagi, Čávkos

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi nammada Inga Márjá Steinfjell miellahttun komiteai Komitéen for internasjonale spørsmål.

Várrelahttun nammaduvvo: Ánte Bals.

Doaibmaáigi lea 2008 - 2011.

SGR 34/07 Homofiila guimmežiid virgáibidjan ja vihaheapmi Norgga girkus. Oahpponemda cealkámuš 2006 – (GČ-ášši)

Čoahkkáigeassu

Ođđajagimánus 2006 ovdanbuvttii Oahpponemda cealkámuša *Skriptforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*. Dan cealkámušas leat máŋga árvvoštallama homofiila ovttasorruma birra. Dát árvvoštallamat leat girku oahpa vuodul dahkkon. Dat gusket danin maid Girkočoahkkima ovddeš mearrádusaide mat leat huksejuvvon vuđolaš teologalaš jurddašeami vuodul homofiila ovttaseallima birra. Girkoráđđi ovddidii cealkámuša Girkočoahkkimii jagis 2006 diehtoáššin ja čálii áššečielggadeamis ahte loahpalaš meannudeapmi galggai dahkkot jagis 2007.

Ášši lea dievaslaččat ovdanbuktojuvvon Girkočoahkkima mearrádusas homofiilaáššis jagiin 1995 ja 1997, Bismačoahkkima mearrádusas seamma áššis jagis 1997 ja girkočoahkkinnmearrádusas girku válddirelašuvnnaid birra girkus jagis 2001.

Dan maŋŋil meannuduvvojit Oahpponemda cealkámušat jagis 2000 (Tunsbergášši) ja jagis 2006 Girkočoahkkima ođđa meannudeami ektui (2. kap). Oahpponemda oktavuoha Girkočoahkkimii čielggaduvvo, nemda homofiila ovttasorruma árvvoštallan ja árvvoštallan homofiila guovtteoavilvuodas girku oktavuoda ektui. Čujuhuvvo ahte Girkočoahkkinn ferte miedihit duohtan dan guovtteoavilvuoda mii lea homofiila guimmežiid ovttasorrun árvvoštallamis go goabbatge bealis ákkastallojuvvo biibbalaččat daid oainnuid beali maid oaivvildit galgat bidjat vuodđun geavatalaččat.

Ságastallan girkus ja servodagas, Girkočoahkkima stáhtus ovdasteaddji ášahussan, vejolaš rievdadusat ovddeš girkočoahkkinnmearrádusain, Girkočoahkkima meannudeapmi guovtteoavilvuodas áššiin main lea sáhka oahpa sisdoalus ja girku ekumenalaš oktavuodát / oktavuodát organisašuvnnaide leat buot kontekstan Girkočoahkkima meannudeamis dán áššis dán jagi ja čielggaduvvo oalle oanehaččat (3. kap). Dás biddjojuvvojit eavttut árvvoštallat čuovvovaš lágán gažaldagaide:

- leago Oahpponemda meannudeapmi doarvái ovddidit ášši dán jagi?
- guđeládje galgá giedahallat teologalaš vuodu guovtteoavilvuoda Girkočoahkkima mearrádussii?
- makkár eará osiid dán áššis galggašii Girkočoahkkinn mearridit dán jagi?
- leago Girkočoahkkimearrádusas mearkkašupmi diktimis homofiila ovttasorru guimmežiid bidjat virggiide mat gáibidit vihaheami?
- makkár ekumenalaš váikkuhusat sáhttet boahit jus 1995/97 jagiid mearrádusat eai fievrreduvvo viidáseappot?

Bargorivttiid oktavuodas čujuhuvvo bargobiraslága gildosii vealaheames seksuála iešvuoda dihte ja lea go das vejolaš/dahje guđeládje sáhtta spiehkastannmearrádus adnojuvvot Norgga girku oskoservodagas. Liturgiijabarggut homofiila guimmežiid ovttasorrumii eai leat evttohuvvon álggahuvvot.

Loahpas digaštallojuvvo ášši meannudeapmi ja guđeládje girku dán gažaldagas galgá iežas doalahit girkuide geaiguin doalaha girkosearvevuoda ja organisašuvnnaide geaiguin lea ovttasbargooktavuohta.

Mearrádus:

Mearkkašumit GR áššái 42/07:

Sámi girkoráđđi lea ságastallan Girkoráđi áššečielggadeami GR áššis 42/07 *Homofiila guimmežiid virgáibidjan ja vihaheapmi Norgga girkus. Oahpponemda 2006 cealkámuša váikkuhusat*. Dan ságastallama vuodul ovddida ráđđi čuovvovaš mearkkašumiid:

Sámi girkoráđđi diehtá ahte homofiila guimmežiid vihaheapmi ja virgáibidjan girkus beroštahtá oallugiid, maiddá sámi servodagas. Ráđđi diehtá ahte dát gažaldat guoskkaha homofiillaid sierraládje. Ráđđi dieđus lea maid ahte sámi girkoeallima siskkobealde gávdnojit iešguđetlágan oainnut dán áššis. Ráđđi hálida dattege deattuhit daid oallut searvegottiid ja eanžilolbmuid sámi girkoeallimis geat vuđolaččat hástaluvvojit daid oahppagažaldagain maid ášši bohcciidahtá. Dan vuodul, ja ráđi ollislašvuoda ovddasvástádusas sámi girkoeallima ovddas, lea ráđđi meannudan ášši.

SGR ságastallamiid bokte lea ráđi guovtteoavilvuohka čielgan gažaldagas ahte galgá go addit vejolašvuoda bidjat homofiila guimmežiid vihahuvvon virggiide girkus. 3 miellahtu dorjot váldosisdoalu dan evttohusas mii árvaluvvo mearrádussan áššedokumentta 5. čuoggás, ja mii addá vejolašvuoda bidjat homofiila guimmežiid vihahuvvon virggiide Norgga girkus, ja 3 miellahtu dorjot váldosisdoalu dan nuppi evttohusas seamma čuoggás mii doalaha mearrádusa 1997:s.

Jus Girkočoahkkin 2007 rahpá vejolašvuoda virgádit homofiila guimmežiid vihahuvvon virggiide, áigu Sámi girkoráđđi deattuhit čuovvovaččaid:

1. Lea dehálaš ahte bismmat ja virgáibidjanásahusat váldet dán áššis doarvái vuhtii searvegottiid geaid bálvalit. Jus homofiila guimmežat biddjojit vihahuvvon virggiide báikkálaš searvegotti dáhtu vuostá, de sáhtá dat mielddisbuktit ráfehivuoda, luoddaneami ja biedganeami. Oallut sámi searvegottiin sáhtá dakkár dilli leat vuordimis. Sámi girkoráđđi hálida deattuhit man dehálaš báikkálaš sámi girkoeallimii lea ain dovdat ahte Norgga girku lea čohkkejeaddji, bajitdási searvevuhtan evangeliuma gaskkusteamis ođđa buolvvaide.
2. Lea dehálaš ahte dát ášši ii dagut čiekŋalis biđgejumiid sámi girkoeallimii. Ráđđi hálida danin bivdit báikkálaš searvegottiid doalahit eanemus lági mielde ovtta, vaikko Girkočoahkkin rabašiige ođđa geavada homofiila guimmežiid virgáibidjamis.

SGR 35/07 Vuodđoláhkiivuodđudeapmi, girkoláhka ja Norgga girku girkoortnet – (GČ-ášši)

Čoahkkáigeassu

Dokumeanta ”Vuodđoláhkiivuodđudeapmi, girkoláhka ja Norgga girku girkoortnet” (rieviduvvon gáhppálat, Girkoráđđi 2007) čilge vuđoleappot Girkočoahkkima posišuvnnaid gulaskuddancealkámušas NAČ 2006: *Staten og Den norske kirke*, dasa mii guoská Vuodđoláhkiivuodđudeapmái, girkoláhkii ja Norgga girku girkoortnegii.

A oassi addá eavttuid dáiguin gažaldagaiguin viidáseappot bargat.

B oasis leat bajitdási njuolggadusat ja vuoruheamit girkoortnetgažaldagaid viidáseappot bargguide Norgga girkus sihke dan ektui jus áibbas ođđa girkoortnet šaddá (B oasis, 1. čuokkis) ja girkoortnetlaš bealit (B oasis, 1. čuokkis).

Dokumeanta galgá gokčat sihke sis-girkolaš odastusmannolaga ja NAČ 2006:2 *Staten og Den norske kirke* politihkalaš čuovvoleami viidáseappot.

Mearrádus:

Sámi girkoráđis leat čuovvovaš meárkkašumit Vuodđoláhkiivuodđudeapmi, girkoláhka ja Norgga girku girkoortnet dokumentii:

1. Sámi girkoráđđi atná buorin dan barggu maid Girkoráđđi lea dán áššis dahkan.

2. Sámi girkoráđđi bivdá vuhtiiváldit álgoálbmotdimenšuvnna bargguin Norgga girku boahtteáiggi girkoortnegiin.

SGR 36/07 Áitojuvvon eallin – oskku vástádus. Girku duodaštus dálkkádatrievdademiid hárrái ja girku barggut birrasa, golahusa ja vuoigatlašvuoda ektui – (GČ-ášši)

Čoahkkáigeassu

Birrasa, golahusa ja vuoigatlašvuoda bargguid stáhtusraportta ja girku dálkkádatrievdademiid bargguid vuodul galgá girku bargu eváluerejuvvot, ja ságastallojuvvot geainnu birra viidáseappot. Dokumeanta čájeha maiddái dálkkádatrievdaemiid duodalašvuoda ja dan máilmmiviidosas váikkuheami. Hástalusaid viidodat, buot ealli sivdnádusaid áitta, ja dat oanehis áigi mii mis lea rievdatit iežamet jurddašan- ja meannudanvugiid čájeha dárbbu doamahit girku ovddidit bargguid mat gusket bissovaš ovdáneapmái ja dálkkádatgássa-luoitima unnideapmái. Dokumenta ovdanbuktá dan bargui álggaheaddji teologalaš ákkastallamiid, ja čájeha ovdamearkkaid iešguđetlágan girkoárbevieruin mat sáhttet čielggadit kristtalaš oskku ekologalaš beali.

Mihttomearri lea addit buoret bargorámmaid, ja hukset lasihit eanet ipmárdusa ja teologalaš vuodđudeami.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi doarju Girkoráđi mearrádusevttohusa Girkočoahkkimii, čuoovvovaš mearkkašumiiguin Girkoráđi mearrádussii áššis:

1. Girkočoahkkin atná dieđus ahte sámi árbevierru ja álgoálbmogiid árbevierut ovddastit sierralágan resurssa dás bealis ja bivdá lámhit ekoteologalaš bargguide saji sámi girkoallimis ja dain álgoálbmotoktavuodain main Norgga girku lea mielde.
2. Girkočoahkkin hástala teologalaš fágabirrasiid bargat dáiinna fáttáin.

SGR 37/07 Bismanominašuvnna ortnega dárkkisteapmi – Sámi girkoráđi mearkkašumit

Čoahkkáigeassu

Girkoráđđi lea sádden *Revisjon av ordning for bispenominasjon* gulaskuddamii earret eará bismagotteráđiide, Nuoraid girkočoahkkimii, teologalaš fakultehtaide, proavásiidda ja muhtin searvegotteráđiide. Gulaskuddanáigemearri lea čakčamánu 1. beaivi 2007.10.02

Girkoráđđi meannuda čakčamánu čoahkkimisttis dokumentta gulaskuddanvástádusaid vuodul Girkočoahkkinášše-ráhkaneapmin.

Sámi girkoráđđi addá mearkkašumiid gulaskuddamii GR ášši 26/07 dokumentta ja gulaskuddanskovi vuodul. Davvi-Hålogalánda bismma gulaskuddanvástádusas, mii lea Girkoráđđái sáddejuvvon, vuhtiiváldojuvvot dehálaš oasit sámi girkoallima bealis.

16. Searvegotteráđimiellahtuid deattuheapmi searvegotti miellahtologu ektui

Evttohuvvon deattuheapmi searvegotteráđiid gaskkas álbmotlogu ektui sáhtta Davvi-Hålogalánda duddjot heittot guvlu, go doppe leat ollu smávva searvegottit. Dan moatti stuora searvegottis lea dáiinna vugiin vejolaš loahppabohtosa sakka váikkuhit. Dat lea heivemeahtun mánggakultuvrralaš bismagottis gos leat stuora erohusat guovlluidda gaskkas. Dát mearkkaša ovdamearkkadihite ahte sámi searvegottit ožžot arvat unnit jiena bismaválggas/bismanomineremis.

Eará kommentat ja evttohusat:

Sámi girkoallin bivdojuvvo biddjot daid eavttuid vuollái mat adnojit go bismaevttohasat jerrojuvvojit ja árvoštallojuvvojit golmma davimus bismagottiin ja Oslo bismagottis.

Sámi girkoráđdi miehtá Davvi-Hålogalánda gulaskuddanvástádussii ja bivdá Girkoráđi deattuhit dán mearkkašumi áššedokumenttas Girkočoahkkimii 2007.

Mearráduš:

1. Sámi girkoráđdi miehtá Davvi-Hålogalánda bismma gulaskuddanvástádussii ja bivdá Girkoráđi deattuhit dán mearkkašumi áššedokumenttas Girkočoahkkimii 2007:

- *Evttohuuvon deattuheapmi searvegottaráđiid gaskkas álbmotlogu ektui sáhtta Davvi-Hålogalánda duddjot heittot guvlui, go doppe leat ollu smávva searvegottit. Dan moatti stuora searvegottis lea dáinna vugiin vejolaš loahppabohtosa sakka váikkuhit. Dat lea heivemeahtun mánggakultuvrralaš bismagottis gos leat stuora erohusat guovlluid gaskkas. Dát mearkkaša ovdamearkkadihte ahte sámi searvegottit ožžot arvat unnit jiena bismaválggas / bismanomineremis.*
- *Sámi girkoallin bivdojuvvo biddjot daid eavttuid vuollái mat adnojit go bismaevttohasat jerrojuvvojit ja árvoštallojuvvojit golmma davimus bismagottiin ja Oslo bismagottis.*

2. Sámi girkoráđdi hálida evttohan- ja jienastanvuoigatvuođa bismaválggain golbma davimus bismagottis ja Hamaris.

SGR 38/07 NAČ 2007:6 – Ulbmilat boahteáigái – mearkkašumit gulaskuddancealkámuššii

Čoahkkáigeassu

Departemeanta čadaha gulaskuddanmannolaga NAČ 2007:6 Ulbmilat boahteáigái – Ulbmil mánáidgárdái ja oahpahussii. Čielggadeami sáhtta oážžut neahtas: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/NOUer/2007/NOU-2007-6.html?id=471461>. Gulaskuddanáigemearri lea skábmamánu 1. beaivi 2007. Gulaskuddan lea rabas buohkaide.

Golbma guovddášgirkolaš ráđi addet oktasaš gulaskuddancealkámuša mii sáddejuvvo departementii. Ráđit sáhttet dattege meannudit gulaskuddandokumentta sierra ja buktit mearkkašumiid Girkoráđái. Mannolaga ráhkkaneamis áigu Girkoráđdi meannudit ráhkkaneaddji gulaskuddancealkámuša čakčamánučoahkkimii. Dát cealkámuš sáddejuvvo eará girkolaš gulaskuddanáhusaide neavvoveahkin sin bargguide gulaskuddamiin.

Sámi girkoráđdi sádde Girkoráđái iežas mearkkašumiid NAČ 2007:6 gulaskuddancealkámuššii: Ulbmilat boahteáigái – Ulbmil mánáidgárdái ja oahpahussii.

Mearkkašumit sámi vuolggasajis ráhkaduvvojit dáinna duogážiin:

- NAČ 2007:6 Ulbmilat boahteáigái – Ulbmil mánáidgárdái
- Girkoráđi gaskabodosaš gulaskuddancealkámuš
- Ráđi ja/dahje eanjkilmiellahtuid oainnut maŋŋil ráđđečoahkkima

SGR mearkkašumit laktojuvvojit loahpalaš gulaskuddandokumentii maid Girkoráđdi sádde departementii.

SGR fápmuiduhtta válđočálli ráđđálagaid ráđi jodihedjiin addit cealkámuša. Cealkámuš galgá laktojuvvot Girkoráđi gulaskuddancealkámuššii mii sáddejuvvo departementii ovdal skábmamánu 1. beaivvi 2007. Nubbe vejolašvuohta lea ahte SGR-BL ráhkada gulaskuddancealkámuša SGR bealis golgotmánus.

Mearrádus:

SGR-BL ráhkada gulaskuddancealkámuševttohusa “NAČ 2007:6 Ulbmilat boahhteáigái” mii sáddejuvvo ráđđelahtuide geahčadeapmái. Cealkámuš sáddejuvvo Girkoráđđái ovdal skábmamánu 1. beaivvi 2007.

SGR 39/07 Muđuid:

1) Gulaskuddancealkámuš Divttasvuona suohkana Sámi giellaplánii

SGR hálida addit maŋŋonan gulaskuddancealkámuša sámi giellaplánabargui Divttasvuona suohkanis.

Mearrádus:

1. SGR fápmuduhtá SGR-BL ráhkadit gulaskuddanvástádusa. Gulaskuddanvástádus sáddejuvvo ovdal golggománu loahpa.
2. Kopijja cealkámušas sáddejuvvo Lulli-Hålogalánda bismagotteráđđái ja Divttasvuona girkolaš oktasašráđđái.

REFERÁHTTA ČOAHKKIMIS ÅGM:in 04.09.2007, DII. 1515

Čoahkkimis ledje ÅGM:

Bierna Bientie, Sigfred Jåma, Britt Arnild Wigum Lindland, Aina Toven Malum, Unni Dalåmo ja Bertil Jønsson.

Sámi girkoráđi (SGR) jodiheaddji sávai bures boahtima ja rámidii dan barggu maid Lullisámi girkoallinlávdegoddi /ÅGM lea bargan juo ollu jagiid, dál maŋemus earret eará historjáseminárain ja sámi searvegotti ásaheimiin lullisámi guovllus. ÅGM jodiheaddji logai iežas ilus go SGR doallá čoahkkima lullisámis, Raavrhvijkkes.

Sálbma- ja liturgiijabargu lea fáddačoahkkima temán, ja das fertet jurddašit plánaid ovddosguvlui dán barggus. ÅGM hálida ánnas gullat guđeládje sámi girkoallinplánain, mii galgá Girkočoahkkimis 2008 meannuduvvot, leat jurddašan bargat

Sierra sámi searvegoddi lullisámi guovllus lea sáddejuvvon dohkkeheapmái ja lea dál departemeantadásis meannuduvvome. Áiggi vuollái sáhtta jurddašit oažžut Frostviken ja Hotagena dán searvegoddái, oaivvildii ÅGM.

ÅGM bealis hálidedje maid ovddidit oaivilit Sámi girkoráđi čállingotti kantuvrasaji hárrái, mii lei okta áššiin dán SGR čoahkkimis. Nidarosa bismagotteráđđi lea sádden reivve Sámi girkoráđđái ášši birra. ÅGM bealis hálidedje SGR čállingotti sirdot lullisámi guvlui doarjjan sámi girkoallinbargguide dan guovllus.

Maŋnil álggaheami mitalii SGR jodiheaddji áššiid birra maid SGR dán čoahkkimis galggai meannudit. Girkočoahkkin 2008 lea diŋgon sámi girkoallinplána maid GČ 2008 galgá mearridit. Sámi girkoallinplánas leat mánga doaimma, earret eará kártet ja buktit oidnosii dárbbuid, ja galgá maid adnojuvvot veahkkeneavvun sámi girkoallima viidáset ovdáneamis.

Girkoráđi doaibmi direktetra buvtii dieđuid departementta viidáset meannudeamis Nidarosa bismagotteráđi ohcamušas ásaht sámi searvegotti lullisámi guvlui. Departemeanta áigu ovddidit gonagaslaš resolušuvnna ja departemeanta lea positiivlaš dán prošehtii, iige áiggo dan barggu báikkálaččat stivret.

Sámi girkoráđi jodiheaddji logai ráđi doarjut dán barggu ja hálidii geardduhit iežas doarjaga joatkit bargguin ásaht sámi searvegotti lullisámi guovllus.

Sálbma- ja liturgiijabargu galgá válđojuvvot mielde sámi girkoallinplánii, GČ 2008.

Sámi girkoráđi kantuvrasaji mearrideami barggus ferte vuhtiiváldit mánga beali. Leat iešguđet beroštumit ja sámi gielat. SGR jodiheaddji mitalii dan ságastallama mii dán ráđjái lei leamaš kantuvraáššis.

REFERÁHTTA FÁDDAČOAHKKIMIS 04.09.2007, DII. 1615, LIMINGEN GJESTEGÁRD, RAAVRHVIJHKE

Fáddá: “*Lullisámi sálbma- ja liturgiijabargu – dehálaš giellabargu*”

Oasseváldit: Bovdejuvvon guossit báikkáiláš sámi girkoallimis, Sámi girkoráđi miellahtut ja bargit ja Girkoráđi doaibmi direktvevra.

SGR jodiheaddji sávai bures boahtima čoahkkimii ja ovdanbuvttii ráđi ja bargiid. Son rámppei dan barggu maid lullisámi guovllus leat olahan dahkat unnán návccaiguin.

Álgu

Áarjel Saemien Hearra Bierna Bientie bokte

Bientie álggahii mitalit lullisámi girkoallima birra. Lea unnán čálalaš materiála, erenoamážit váillahit sámi sálmmaid. Gávdnojit dušše muhtin moadde sálmma, moadde juovlasálmma, okta gástasálbma ja soames eará sálmma vel. Dat sálmmat lea sálbmagirjjis Salmer 1997, mitalii Bientie.

Gustav Hasselbrink lea ráhkadan vuodu sámi-dáru sátnegirjái, ja jorgalan muhtin sálmmaid, ovdamearkkadihte Lina Sandell sálmmaid. Muhto Bientie logai dál dárbbášit eanet sálmmaid.

Sálbmabarggus ja biibbaljorgaleamis leat máŋga oktasaš beali, logai Bientie. Sálbmabargu lea diktenbargu. Dasa adno sihke áigi ja hutkáivuohta, ja seammás čadnojit dakkár bargui ollu dovddut. Diktejeaddji šaddá almmolaš guorahallama gierdat. Danin dárbbáša olbmuid addit roahkkatvuoda, ásaht oadjebas bargodili ja atnit ovddasmorraša sis geat háldit dakkár barguid bargat, oaiivildii Bientie.

Bientie mitalii oanehaččat lullisámi gielladili birra. Ollu giellabarggut, nugo sánit, dadjanvuogit ja vuoiŋŋalaš doahpagat váilot. Biibbaljorgalanbarggus, mas Bientie ieš lea mielde, barget sii buohtalaga sihke giella- ja jorgalanbargguin.

Son mitalii maid jorgalanbarggu birra: 2 olbmo jorgalit álggos teavstta, ja addet dan “stuorajovkui” mas leat 6 olbmo norgga- ja ruotabealde. Stuorajoavku ja jorgaleaddjit geahčadit dasto vuosttaš árvalusa. Dát bargovuohki lea bures doaibman, ja joavku lea hárbánan dán bargvuohká, dajai Bientie. Soaittášii dákkár vuohki nai heivet sálbmabargui, oaiivildii son.

SGR nubbinjodiheaddji Ingrid Jáma - responsa:

Sámi girkoráđdi hálda vuoruhit lulli- ja julevsámegiela, ja doarjut lullisámi girkoallima dakko gokko dat dan dárbbaha ja hálda, dajai Jáma. Son hástalii lullisámi girkoallima, ja julevsámi girkoallima ovddidit Sámi girkoráđđái konkrehta áigumušaid.

Ságastallamiin maŋŋil ovdanbođii dárbu vuodđogiellabargguid ovddidit. Soapmasat oaiivildedje ahte Sámediggi veajášii sáhttit ruhtadit muhtin oasi dákkár giellabargguin. Čoahkkin hástalii SGR addit Girkočoahkkimii dieđuid ruđalaš dárbbuid birra, go dás adnojuvvo doarjja sihke guovddáš dásis ja báikkálaččat.

Ságastallamis háhkat olbmuid sálbmačállimii čujuhuvvui juoigankursii mii dollojuvvui Davvi-Trøndelága allaskuvllas. Buot 15:is hástaluvoje dakkavideládje álgit juoigat. Kursa

ásahii oadjebas birrasa, ja sáhtášii várra maid adnojuvvot sámegillii jorgalanbargguin ja diktemis. Hástalus lullisámi girkoallimis SGR:ii lei doarjut “girkojuoigan”-proševtta.

Čoahkkimis áŋgiruššojuvvui oazžut sámegiela geavaheami ealasin obbalaččat. Suohkana ovddasteaddjit lohke leamaš váttisin dábuhit oahpaheddjiid sámegieloahpahussii. Mánáidgárdi/skuvla bártida oazžut johtui giellaoahpahusa, ja dat guoská maid nuoraid moktii go galget oahppat sámegiela joatkaskuvladásis, dajai sátnejodiheaddji. Lea maid ovdamearkkadihte mávssolaš ahte girkolaš bargit ožžot vuodđooahpu sámegielas vai lea vejolaš ásahit stuorát giellabirrasiid, oaivvildedje čoahkkinoasseváldit.

Čoahkkin digaštalai guđeládje sámioahpaheaddjeváilli sáhtášii čoavdit. Ovttasbargu suohkaniid gaskka rájiid badjel, daid gaskkas Raavrhviyhke ja Lijre, lea dál jođus. Dat sáhtta movttidahttit ovttasbargat sámegiel oahpahusain. Evttohuvvui maid ásahit ovdamearkkadihte rekrutterenvirggiid maid bokte olbmot sáhttet oahppat sámegiela. Dakkár doaibmabijuide dárbbášuvvo ruhta.

SGS jodiheaddji logai dárbbun dál čohkket fámuid ásahit sierra lullisámi proševtta muhtin jagiid badjel. Jearaldat lea: Mii dárbbášuvvo buot ovddemus? Livččiigo dat omd. resursajoavku mii sáhtta moatte geardde jagis gávnnadit? Dahje prošeaktavirgi lullisámi girkoallimii mii sáhtta oktiiheivehit ja ovddidit bargguid?

Čoahkkin lei ovttaoavvilis hoahpuhit lullisámi sálbma- ja liturgijabargguid.